

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI

DNEVNIK

Upravištvo:
Schillerjeva cesta šte. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogrske dežele:
celoletno . . . K 25—
polletno . . . K 12:50
četrtletno . . . K 6:30
mesečno . . . K 2:10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28—
za **vse druge de-**
zele i. **Ameriko** K 30—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas (inserate)** se
plačuje od četrstopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Štev. 182.

Telefonska številka 65.

Celje, v četrtek, dne 12. avgusta 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

Kako se v Bosni in Hercegovini pospešuje obrt in trgovina.

Avstro-ogrsko okupacija Bosne in Hercegovine je trajala trideset let. V tej dolgi dobi ni okupacijska vlada rešila, da, niti taknila se ni kmetijskega vprašanja in šele sedaj, po tridesetih letih okupacije in po aneksiji je dala madžarski agrarni banki koncesijo kmetско prebivalstvo izmzgati in vničiti. To je prvi in najvažnejši korak za rešitev zemljiškega vprašanja. Pa tudi na trgovskem polju je delavnost bosanske vlade enako slavna in za domorodno prebivalstvo enako srečnosna. To hočemo v današnjem članku z dejstvi in številkami dokazati.

Pred par tedni so imeli bosanski in hercegovski ter v teh dveh deželah naseljeni tuji trgovci, industrijalci in obrtniki v prvič priliko izvoliti si svoje zastopnike za bosansko-hercegovsko trgovsko zbornico. V Sarajevu so bili izvoljeni kompromisni kandidati: tujci in domačini, drugod sami domačini, toda taki domačini, ki so vladi po volji in na službo. Ta pridobitev po tridesetih letih kulturnega dela okupacijske vlade ni nič tacega, s čemur bi se mogla pred svetom ponašati. — Nikdo ne ve in si ne more tolmačiti, zakaj je vlada tako dolgo čakala, da je bosanskim in hercegovskim trgovcem in obrtnikom dala končno strokovno zastopstvo, katero je za nje g. I. Dragutinović že pred 26 leti zahteval in v „Bosnische Post“ utemeljeval njega potrebo. Človek bi mislil, da je bilo pred ustanovitvijo trgovske zbornice premagati kdo ve kake težave. Toda temu ni tako. Saj je imelo bosansko in hercegovsko trgovstvo in obrtništvo tudi pod turško vlado svoje organizacije, tako zvane esnafe, katere lahko primerjamo našim starim cehovskim organizacijam. Ako bi bila imela okupacijska vlada le količkanj dobre volje, bi bila igraje že v prvih desetih letih okupacije lahko ustanovila bosansko-hercegovsko trgovsko in obrtno zbornico. Te dobre volje pa ta vlada ni imela, baš nasprotno, že od samega začetka Kallayove „ere“ je storila vse, da bi zaprečila razvoj obrti in trgovine v onih deželah, ki so bile poverjene njeni upravi.

Čas je, da se spravi na dan, kako se je delalo v Bosni in Hercegovini za časa okupacije za „povzdigo obrti“. Tako je n. pr. da bi se domačini ne poprijeli fijakerske obrti, bosanska vlada podpirala leta in leta dunajske fiakriste, da so v Sarajevu, Banjaluki, Mostaru itd. ustanavljali svoje filijalke. Rokodelcem, ki so se iz monarhije preselili v okupirane dežele, ni vlada izročila pri novih stavbah vladnih poslopij ali pri večjih popravah nikakih del, naročala je principijelno vse na Dunaju. Še 1893. leta torej pet let po okupaciji, je plačevala vlada po 60 do 100 K na dan dunajskim izvoščkom, ki so vozili razne „inspekcije“ od mesta do mesta. Navadna

vrata, naročena na Dunaju, so stala 80 do 100 K, okna po 40 do 60 K itd. in to še v devetdesetih letih, ko je bilo že v Bosni dovolj dobrih mi-zarjev.

V trgovini tudi ni bilo bolje, čeprav ima domače prebivalstvo mnogo prirojenega daru za trgovstvo. Jako živahna trgovina s soljo je bila domačinom odvzeta ter dan monopol na prodajo soli podružnici dunajske „Unionbank“. Da bi Bosanci ne dobili denarnih zavodov v roko, se jim leta in leta ni dovoljevalo ustanavljati hranilnic in posojilnic in ko jim konečno vlada ni več mogla braniti takih podjetij, jim je pri vsaki koncesiji delala sitnosti ter je ustanovitev po leta in leta zavlačevala. Ako bi se ne bila vlada držala te prakse, imeli bi danes desetkrat toliko hranilnic in denarnih zavodov in temu primerno tudi toliko več hranilnih vlog.

Trgovino malih lesnih trgovcev je vlada sistematično uničevala s tem, da je malim domačim trgovcem diktirala in jim še diktira cene, ki so v deželi, tako bogati na gozdih, naravnost baječne. Bosanska vlada upravlja ogromne deželne gozde, zato jim je mogoče na tak način domače lesne trgovce vničevati, tujim velikim trdkam pa prodaja les in šume tako rekoč za mačje solze. Naj navedem dokaz o tem gospodarstvu. Po deželnih računih je vlada prodala lesa trgovcem:

leta	malim domačim za K	vel. tujim za K
1895	360.000	700.000
1896	280.000	572.000
1897	230.000	510.000
1898	220.000	680.000
1899	220.000	780.000
1900	220.000	2.080.000

Danes mora Bosanec in Hercegovec plačevati za les iz domačih gozdov grozne cene ter nima od trgovine z lesom najmanjšega dobička; vse bogatstvo mu odvažajo tuje trdkе z ogromnim dobičkom v tujino, kjer konkurirajo, seveda z velikim uspehom s tamošnjimi lesnimi trgovci v monarhiji. Jednako se godi tudi s trgovino s sadjem in živino, tudi ta je po štirih petinkah v rokah tujih trdk in tujcev.

Prav tako postopa deželna uprava tudi v lokalni trgovini. Sarajevsk podružnici ogrskega trgovinskega muzeja je pričala vso upravo ter ji plačuje, ali ji je vsaj plačevala tudi najemnino in uslužbenec zavoda, čeprav je to čisto navadno na dobiček preračunjeno podjetje! Tako postopanje je ne samo trgovinska nedostojnost od strani muzeja, ampak tudi krivičnost bosanske vlade proti domačemu prebivalstvu in proti Avstriji, katere podjetja ne uživajo podobnih ugodnosti.

Sedaj je torej ustanovljena trgovska in obrtna zbornica za Bosno in Hercegovino, ki je pa tako ženijalno sestavljena, da bode pač težko kedaj postavila vladno delavnost na kritično rešeto, ker je vlada že za to skrbela,

da so prišli in da pridejo notri le njeni zvesti služabniki.

Obrtnega reda v anektiranih deželah še ni. Kar na vrat na nos so izdali vsaj te-le predpise: o izvrševanju koncesijoniranih in svobodnih obrti; predpisi v obrambo življenja in zdravja obrtnih pomočnikov; o ureditvi razmerja med delodajniki in delojemniki v industrijskih zavodih; o ureditvi dela čez čas; o prisilnem zavarovanju pomočnikov proti boleznim. Dne 10. januarja 1908 je bil končno proglašen zakon, s katerim je odstranjena kazen ječe za dolžnike.

Statistični popis industrijskih in obrtnih zavodov od 25. aprila 1907 pravi, da je bilo v Bosni in Hercegovini leta 1907. skupaj 46.593 erarskih in privatnih obrtnih podjetij s 101.664 v njih zaposlenimi osebami. Eno obrtno podjetje pride na vsakih 38 prebivalcev in 1'05 km². Glavnih zavodov je bilo 45.188, postranskih 1405; od teh je bilo 64 erarnih zavodov, 44.327 privatnih in 2202 domačih obrti. Deželni erarni zavodi so vsi velezavodi, v katerih je zaposlenih 14.848 oseb. Velezavodi so samo v rudniški, lesni in plavžarski stroki, v industriji za živila, napoje in tabak in v kemični industriji.

Upajmo, da se bode s pomočjo svojega zakonodajstva novi trgovski in obrtni zbornici posrečilo blagodejno vplivati na razvoj domače trgovine in obrti v Bosni in Hercegovini.

Sokolska slavnost v Rušah.

Vesolja kipi rodoljubno srce, ko čita in sliši o dobrouspelih narodnih slavnostih v tem in onem kraju naše domovine. Mnogo večje pa je to veselje, ako slišiš, da se je priredila taka veselica v obmejnem kraju, kakor se je to zgodilo minolo nedeljo v Rušah, v edinem narodno bolj zavednem kraju v Dravski dolini med Dravogradom in Mariborom.

To zares lepo narodno slavlje je priredil sicer še mlad, a zdrav in čil mariborski „Sokol“ v zvezi s ptujskim, šentlenarskim, ljutomerskim in ribniškim „Sokolom“. Zbrala so se torej ta dan v Rušah obmejna sokolska društva. Pridružil se jim je pa tudi neumorno delavni požrtvovalni celjski (z zastavo) in žalski sokoli v častnem številu.

S koroškim vlakom se je pripeljal ribniški Sokol in nekaj gostov iz Legna in Ribnice. S prvim mariborskim vlakom so se pripeljali mariborski, šentlenarski, ljutomerski in ptujski sokoli in več sto glav broječa množica gostov, največ iz Maribora. S prisrčnimi besedami jih je sprejel pripravljani odbor in še srčneje je odzdravil starosta mariborskega Sokola. Takoj po prihodu se je vršila skušnja za proste vaje, potem so odrinila vsa društva na kolo-dvor, da sprejmejo drage goste iz Celja, Žalca in drugod.

Ko je peljal dolg vlak ob tri četrt na 4. uro v postajo, zaigrala je godba in iz sto in sto grl so zaorili krepki živio in na zdar klici. Starosta marib.

Sokola pozdravi z jednatimi besedami drage goste. Odgovoril mu je „Lat Smertnik s tako ljubeznjivimi in v srce segajočimi besedami, da se je marsikatero oko veselja in navdušenja solzilo. Ko je govornik zgovoril besede: ta lep zemlja, na kateri stojimo, je bila naša in mora naša ostati, videl sem dobro, kako se je utrnila solza v ocesu krepkega pohorskega kmeta. — Med pokanjem možnarjev in sviranjem sokolske koračnice, korakali so „sokoli“ — bilo jih je okrog 80 — proti vasi. Za njimi se je pomikala velikanska množica ljudi. Vas je bila vsa v slovenskih trobojnicah. Prostor sredi vasi je bil slavnostno opremljen, kar je napravilo na tujca kaj dober utis. Na velikem odru za godce in plesalce je čakal spreved župan g. dr. Gorišek, ki je v imenu občine pozdravil vrle sokole. Ljubko je potem pozdravila še drage goste gspdc. Albina Lasbacherjeva ter izročila g. starosti mariborskega Sokola hranilno knjižico kot dar Rušanov za zastavo. Ko sta se s prisrčnimi besedami zahvalila starosti mariborskega in celjskega Sokola, so metale na odru zbrane gospodične v sokolsko četo šopke in s tem je bil sprejem končan.

Izreden užitek pa je nudila telovadba. Proizvajale so se kaj lepe a tudi težavne vaje z vso natančnostjo in preciznostjo. Nekaj novega so bile skupne proste vaje sokolic in sokolov, še večjo pozornost pa so zbudile vaje na orodju. Ljudstvo je viharo pozdravljalo izborne telovadce.

Že je nastopil prvi mrak. Pestro sliko si imel pred seboj. Na telovadišču so se prekopicavali fantje in posnemali sokole. V velikem šotoru „pri sokolskem gnezdu“ se je kar trlo občinstva. Poleg bradatega kmeta iz pohorskih šum je stala vitka in elegantno oblečena gospica, poleg „rudeče srajce“ priprosta kmetica itd. Želodec si se potolažil „s pohorskimi krapi“, katere so komaj sproti pekli in drugimi okusnimi jedili. Žejo si si lahko ogasil s pristnimi pohorskimi vini in če so se ti živci malo razburili, si stopil v čarobno lepo kavarno, kjer je bilo dobiti raznovrstnih zdravil. Začela se je prava prosta zabava. Na plesišču in telovadišču se je kazala čarobna moč zibajočega „valčka“, iz šotorov so odmevale narodne pesmi. Vse je bilo veselo, vse navdušeno.

Prišla pa je ura slovesa. Iz sto grl je gromela „Lepa naša domovina“ in „Hej Slovenci“ in v slovo gromoviti „na zdar“.

Kaj lepo se je vršila in končala v najboljšem redu cela slavnost. Rušani so pokazali tudi to pot svojo že znano darežljivost, požrtvovalnost in gostoljubnost, treba je bilo veliko truda, a trud ni bil zastonj.

Mariborski Sokol je to pot tako rekoč prvokrat javno nastopil ter sijajno dokazal, da hodi po dobro začrtanem potu ter, da si je svest svojega cilja. Vi vrli Sokoli slovenski, posebno še na narodnih mejah, vi ste naša obrambna društva, vi ste narodni klicarji, ki kličete narod na boj zoper oholega

sovraga. Upliv, „rudeče srajce“ je velik. Mariborskem Sokolu pa krepak „na zdar“ in srčna hvala za vašo sijajno prireditve dne 8. avgusta v prijaznih Rušah.

Politična kronika.

v „Stebri Avstrije“ ali „Trst spada k Nemčiji“. Kadar gredo naši avstrijski heilo-bratci v Nemčijo, se tam po svoji volji do sitega nagovorijo o svojih bodočih ciljih. Pri nas je vendar treba še vsaj oficijelno nekoliko lojalnosti in patriotizma — kako bi se sicer moglo drugače govoriti o srbofilskih Slovencih in rusofilskih Čehih? Zadnje nedeljo je poletelo celovsko pevsko društvo v Monakovo in tam je govoril na svečanem komerzu drž. posl. Dobernig med drugim sledeče: „Pomagajte nam, da izpolnimo svojo veliko nalogo: da si obdržimo prosto pot do morja, do Trsta, ki pripada po Bismarkovem izreku k Nemčiji.“ Heil-klici so doneli na to po dvorani in pela se je stoje „vahtarica“. Za nas Slovence mora vendar sčasoma nastati spoznanje, da „most do Adrije“ niso samo sanje prenapetih nemških šovinistov temveč da obstoji že trden načrt. In temu načrtu primerni bomo morali uravnati svojo narodno, zlasti pa gospodarsko politiko.

v Jugoslovani in trijalizem. „Pester Lloyd“ priobčuje na uvodnem mestu pismo odličnega dunajskega državnika o stremljenjih Jugoslovancev za trijalizmom. Članek izvaja: Jugoslovani sa miso preslabi za uresničenje in uredbo tretjega autonomnega dela monarhije ker niso enotna narodna sila in zategadelj si morajo iskati privržencev v drugih narodnih taborih monarhije. Krvno sorodni severni Slovani (menda Poljaki) nasprotujejo pa trijalizmu, ker vidijo v njem oslavljenje monarhije(?) in za Ogrsko bi bil to boj na življenje in smrt. Čehizategadelj nasprotujejo temu načrtu, ker so navajeni zidati vsak politični načrt na zgodovino (!!).

v Glombinjskijeva akcija. V praških „Nar. l.“ piše češki agrarni poslanec Stanjek, da je Glombinjskega akcija (konferenca voditeljev parlam. klubov 17. tm. na Dunaju) le neroden poskus vlade pridobiti si obstrukcij. stranke z ministr. portfelji za se. To se pa vladi ne bode posrečilo. — „Slov. Nar.“ izvaja v včerajšnjem uvodniku, da vladna večina ni dovolj močna za vzdrževanje vodstva in dela v parlamentu in da si bode zategadelj vlada iskala zaveznikov v slovanskih opozicijskih strankah (Z ministrijskimi portfelji? Kajti sistem bo zelo nerada spremenila. „Slovo Polskie“, glasilo prof. Glombinjskega, pravi tudi, da cela akcija ni naperjena proti Bienenrthu. Torej tudi ne proti njegovemu sistemu. Op. uredn.)

v „N. Freie Presse“ in češki zlet v Vahavo. V torkovem večernem listu piše „N. F. P.“: Že pred prihodom parnika, ki bode pripeljal češke izletnike, zasedejo člani nemških obrambnih društev pristanišča na obeh straneh Donave pri Vahavi. Ako se bodo poskusili Čehi izkrcati v Melku, jih pozovejo Nemci, naj vobče ne izstopijo temveč se vrnejo na Dunaj in prirede izlet na Češko. Če pa vendar izstopijo, zapro vsi gostilničarji svoje prostore. „Čas“ pripominja: Torej tako deleč smo po štirtedeuskim nasilnostih proti Čehom. Ne da bi se zadovoljilo upravičenim češkim željam glede šol — ne; pod patronanco vlade in v zasmeh državnih osnovnih zakonov o državljskih pravicah se prirejajo pravi lovi in gonje na Čeha kakor na divjo zver..

Drobne politične novice.

Pruski vojni minister pl Einem je odstopil. Bajе radi diferenc

z cesarjem Viljemom zaradi Zeppelinovega zrakoplova.

Bivš. italj. naučn. ministra Nasi-ja so v Trapanih na Siciliji 11 krat izvolili za drž. poslanca.

Anarhisti v Španiji. Policiji se je posrečilo zvohati glavni odbor anarhistov v nekem madridskem predmestju. 23 anarhistov pride pred vojno sodišče.

Boji pri Melilli. Potrjuje se, da so v torek ponoči prisilili španske baterije sovražnika, da se je z velikimi zgubami umaknil. V sredo so pa Kabylji znova začeli obstreljavati Španjolce.

Volitve v perzijski parlament so prinesle nacionalistom veliko zmago. Po dosedanjih poročilih imajo že dve tretjini vseh mandatov.

Nemški kršč. socij. posl. imajo jutri na Dunaju svojo konferenco zaradi rešitve parlamentarne krize.

Dnevna kronika.

v Zeppelinus victor! Zeppelinu se je posrečil let do Kolonije na Renu. S tem je postal največji nemški narodni junak. Ta dogodek je raznetil vso strast nemškega šovinizma. Koj so izšle mape „Nemčije in okolice“, na katerih je zaznamenovano, do kod „Zeppelin“ lahko prilete, ako treba. Na zapad gre linija čez Pariz do južne Francije, na severozapad prek Londona do Birminghama in nazaj, na severovzhod še za Petrograd, na vzhod do Moskve, na jugovzhod prek Dunaja doli do Benetk, na jug do Rima. To je geografija novega ogroževanja mirne Evrope. Berolinske „Neueste Nachrichten“ so prinesle 7. tm. donekle nepreviden članek, v katerem vrholi njih navdušenje v zbesneli vsklik: „Bodec v srce Britanije!“ Ta vsklik bode menda slišali ne samo v Londonu ampak tudi drugod; naperjen je proti vsem, ki se nečjejo pokoriti Nemčiji.

v Mladoturškega časnikarja Niazimbega so neznani zlikovci umorili. Sodi se, da je to maščevalno dejanje reakcionarcev.

v Alzaške-Lotringija postane kmalu nemška zvezna država s popolno autonomijo. Zvezni svet bode tozadevne razprave kmalu dovršil.

v Euharistični kongres v Kolinu. Pri nedeljskih slavnostih se je pripetilo vse polno nesreč. Pri stolni cerkvi se je pri slovesni procesiji onesvestilo 400 oseb; na Novem trgu 23. Deset otrok je prišlo pod voz. Na kolodvore je prišlo in odšlo 550 vlakov, ki so pripeljali udeležence na euharistični kongres (zbor za češčenje rešnjega Telesa) iz vseh krajev.

v „Wiener Allgemeine Zeitung“ takole opisuje zadnjo protičeško agitacijo na Dunaju: Najnovejša točka dunajskih nedeljskih zabav je nemško-češko pretepanje — oprostite, „delo za nemški narod“. V istini narodno delo za visoke cilje nemškega ljudstva. Kajti plemeniti Teutoni, ki so na lepih švehatskih in simerinških livadah pretepali policaje, razbijali okna, metali vrčke in krulili nacionalne pesmi, niso ekscedirali, temveč so opravljali „narodno delo“ v službi tistega čistega nemštva, ki se more samo zadovoljiti s prav obsežno mero piva in še z obsežnejšimi škandalami, s katerimi se naj protestira proti oblastim, ki hočejo varovati zborovalno in društveno svobodo. Gotovo bode zelo pospeševalo tujski promet, ako bodo oznanjevali veliki plakati tujcem: Prihodnje nedelje v Švehatu, Simeringu in Otkrincu velika predstava nemško-čeških jezikovnih bojev! Narodna godba in ples!! Pristno avstrijska ljudska razveseljevanja!!! Veliko pretepanje policajev!!!! Konečno posredovanje vojaštva!!!! Intervenciranje najbolj priljubljenih poslancev zagotovljeno. — Priporočamo ta opis drugače židovskega lista celjski D. W., mariborski M. Z. in celo čistokrvno arijskemu Grazer Tagbl. v ponatis!

Štajerske novice.

a Iz Šmartna pri Slovenjgradu. Proti nečutenemu izzivanju mariborskih hujšakačev na mladeniškem shodu, ki se je priredil dne 1. t. m. na Holmcu edino z namenom. hujškati

proti obč. odboru v Šmartnu pri Slov. Gradcu ter razdvojiti občino, je sklenil imenovani obč. zastop v svoji seji dne 8. t. m. soglasno sledečo resolucijo:

I. Občinski zastop v Šmartnem pri Slov. Gradcu z ogorčenjem protestira proti nesramnemu hujškanju mariborskih klerikalno-strančarskih organizatorjev dr. Hohnjeca, Pišeka in dr. Verstovška proti občinskemu odboru ter županu g. Iv. Kacu.

II. Obžaluje, da ravno slovenska poslanca, kakor Pišek in Verstovšek, mesto da bi delovala v prid našemu ubogemu kmetškemu ljudstvu na gospodarskem polju, vzbujata sovraštvo med poštenimi prebivalci tega okraja.

III. Konstatira, da so poročila o mladeniškem shodu na Holmcu, objavljena v „Straži“ in „Slov. Gospodaru“ lažnjiva in iz trte izvita.

IV. Priporoča mariborskemu škofu, da skrbi za to, da bodo odsihmal njemu podrejeni duhovniki delovali edinole v svojem poklicu ter popolnoma opustili neumestno hujškanje med prebivalci slovenjgraškega okraja. (Mislimo, da bode ta krepka moralna zausnica poštenih slovenskih kmetov zadostovala. Op. uredn.)

d Skozi nemškutarsko gnjezdo Štore že danes mirnemu popotniku ne bo mogoče iti brez samokresa. Pred nekaj dnevi me je ob belem dnevu na cesti nahrulila nemška svojat, dasi sem bil popolnoma miren, samo zaradi tega, ker sem nosil vidno slovenski narodni znak. Sploh pa pozdravlja vsakega potnika skozi Štore že od daleč izzivanje s „heil“-klici iz raznih oken v bližini ceste; na njej pa kar mrgoli smrkovih fantalinov, kateri se v šulferajnski poneumnevalnici menda ne uče ničesar drugega kot heilati. Opozorjamo, da smo Slovenci le nekaj časa potrpežljivi, ker bodo posledice padle na „Nemce“ same, ki se bodo bridko kesali. Slovenski stariši, ki še niste dozdale premišljevali, kaj napravijo „nemške“ šole, začnite vendar malo misliti, da je taka šola poguba za okraj in narod. Potem pa tudi želimo, da bi se čimprej ustanovila pri nas že dovoljena orožniška postaja, vsled česar se bodo nedvomno varnostne razmere zboljšale.

a Slabo zagovarja mariborska „Straža“ g. dež. posl. Ozmeča. Mi smo na želje mnogih naših somišljenikov odločno grajali, da se je drugi dan po toči po farovžih slavilo godove s skromnimi kosili“ (kakor pravi „Straža“), ker je bilo ljudstvo radi tega nevoljno. Saj je odpadlo v nedeljo vsako slavje patrocinija, veselica dne 8. avgusta se je odpovedala — vladala je splošna žalost — a glej, duhovniki se za to niso brigali in se gostili pri „skromnih obedih“. To netaktnost smo pribili in „Straža“ bi boljše storila, ako bi molčala. Gosp. dež. posl. Meško pa se je prvi dan po toči odpeljal na Brezje Korošca poslušat mesto da bi ostal doma. To je nepobitno dejstvo in „Straža“ laže po stari navadi, ako trdi kaj drugega. Cela klerikalna razburjenost pa kaže, da se je ljudstvu v ormoškem okraju precej zjasnilo glede „kmečkih prijateljev“ v črnih suknjah.

a Celjski hišni posestniki, veselite se! Poročali smo, da je cesar potrdil zakon, s katerim se določajo nekatere spremembe v celjskem vodovodnem redu. „Vahtarica“ pravi, da obstoje te prijetne spremembe v tem, da se vodovodne doklade zvišajo od 4 na 6% in vodarina od 20 na 30 vin. za kubični meter. Zares, meščani, vaš vzorni nemški obč. svet skrbi v polni meri za to, da se ne bi obogatili. Zahvalite se mu! Zato pa redi celjski

magistrat celmiljon nepotrebnih uradnikov, ki imajo knežje plače, samo da bi imela nemška godba godce in celjsko mesto več Nemcev. Saj celjski meščani si tako drage šale lahko privoščijo.

a Slovenske trgovske pomočnike v Celju obrekuje „vahtarica“ zato ker niso hoteli svoje pijače dvakrat plačati kakor je to zahteval pijani krčmar v Svetini. Proti „vahtarici“ in dotičnemu poštenjaku se bodo storili primerni koraki. Na druge surovosti glasila celjskih polličnjakov se ne spleča odgovarjati.

a Izlet v Logarsko dolino in na Frischauf-ov dom priredi celjski odsek sav. podr. slov. plan. društva dne 14., 15. in 16. t. m. Oni, ki se izleta udeležijo, so vljudno vabljeni na tozadevni pogovor danes četrtek zvečer ob 9. uri v celjsko čitalnico.

a Dijak umrl na potovanju. Nagle smrti je umrl dijak (Celjan) Jožef Podgoršek, doma iz Slivnice pri Celju. Prišedši na potovanju v Kamnik, je poslal prijateljem štiri razglednice. Pri pisanju ga je prijel želodčni krč in je bil v pol ure mrtev. Kot legitimacijo je imel „Potovalno listino Slov. dijaške Zveze“. N. v m p.!

a Celjska notarska zbornica šteje 23 notarjev, graška 51. Skupno je v Avstriji 1098 notarjev.

a Oj ta Pušenjak! „Straža“ pravi, da se je že pred Pušenjakovim žalostnim porazom pred odločnim kmečkim fantom Sagajem v Ljutomeru sklenilo poklicati značajnega „nadrevizorja“ Pušenjaka v Ljubljano, ker so mu že štaj. tla prevroča. Toda čudno je, da je g. Leskovar „na mnogobrojne želje in brez vednosti“ g. Pušenjaka začel pošiljati oklice na klerik. posojilnice, da naj prosijo za Pušenjaka, še le po — Ljutomerskem dogodku. Ali ste nerodni, gospodje!

a Urednik Cenčič toži, ker se čuti na — časti razžaljenega. Pa še to širokoustno pove v „Straži“. V teh časih kislih kumar je prav na mestu dobra šala — četudi neprostopoljna.

o Iz Laškega trga. Prijazen trg ležeč ob bistri Savinji, ki vabi v vročih poletnih dneh mnogo ljudi v svoje hladno okrilje! Laščani brez razlike narodnosti so postavili pred nekaj leti dve kopališči na bregu te reke; zato zahajajo tudi Slovenci v to kopališče in ne pride jih malo. Kakor se pač razume samo ob sebi, govore Slovenci slovenski, a to ni prav nekaterim germanskim vročerkvnežem. Nekega dne so prišli štirje Slovenci, da se ohladijo v bistrih valovih Savinje. Slučajno pa so bili v kopališču tudi laški „nemški“ dijaki, med njimi buršak Bast. Ko slišijo ti nadebudni petelinčki slovensko govorico, nahrulijo Slovence: „Hier wird deutsch gesprochen. Das ist eine deutsche Hütte.“ Slovenci se sa to niso zmenili, ampak govorili še nadalje slovenski. Vendar pa si usojamo vprašati, ali so res ti nemški „knajparji“ gospodarji v kopališču, da bodo narekovali drugim, kako morajo govoriti? Kaj pa bi napravila laška gospoda, če Slovencev ne bi več bilo v kopališče?

Iz Vojnika. 29. t. m. priredi tukajšnja čitalnica veliko ljudsko veselico, na katero že danes najljubneje vabimo. Gre se tu predvsem zato, da pokažemo, da še živimo, ne samo živimo, temveč tudi delamo in stojimo v bojevni vrstah kot Slovenci na svojem mestu. Posetite nas vi rojaki iz okolice, iz Celja in drugod. Vsakemu Slovincu mora biti neka dolžnost, da se potruži v narodno-eksponiranih krajih na slavnostne prireditve, da tako pripomore do materijelnega, gmotnega in moralnega uspeha. Dan na dan se vozijo kočije skozi naš lep trg, v njih sede celjski prvoboritelji in voditelji našega naroda,

a na veselici jih zastoj išče začudeno oko. Prosim vas Celjane in druge, pridite! Našli boste vse, kar zanima in razveseljuje mlade in stare. Vsem bo pač predvsem nudila lep užitek znana, krasna igra „Na Osojah“, katero uprizorijo naši visokošolci v zvezi z narodnimi damami in vrtilimi kmet-skimi fanti in dekleti iz okolice. Pevci sl. šmartinskega pevskega zbora pod neumornim, spretnim vodstvom g. nadučitelja Kvaca bodo s svojimi dovršenimi proizvajanci pripomogli do tega, da bo tudi razvajeno uho našlo svojo zabavo. V preobloženih paviljonih bodo pa dajale narodne naše dame vse, kar si more kedo misliti. Lukulus sam in drugi taki izbirčni poznavalci dobrih jedil in pijač bi bili gotovo zadovoljni. Šaljiva pošta bo prikladno sredstvo od Amorja ranjenim srečnim zaljublencem, da bodo iztožili drug drugim srčne rane, srečolov, konfetijske vojske, ples in še vse drugo: ali vas to ne bo mikalo, rojaki od blizu in daleč? Pridite — žal vam ne bode. Vstregli se nam boste in imeli boste zavest, da ste poleg veselih ur, ki ste jih preživeli v Vojniku, storili tudi moralno in gmotno za probujo Vojnika. Mi pa kažemo z našimi prireditvami, da še živimo in da bomo vedno močnejše živeli. — Prireditelji.

d Parna žaga v Št. Jurju ob Juž. žel. je na prodaj. Žaga je popolnoma nova ter najboljše urejena. Opozarjamo vse Slovence in posebno Št. Jurčane na veliko nevarnost, da pride dobro idoče podjetje v nemške roke, ki bodo vedno deale zgago v slovenskem Št. Jurju. Če si Nemci, ki jo že kupujejo, upajo napraviti dober zaslužek, zakaj bi se ne našli za to tudi Slovenci? Naj bi o stvari hitro premišljevala tudi trška ali okoliška občina. Cela zadeva je velikanskega pomena. Tudi posojilnice bi imele tu dobro naložen denar. Storite nekaj, po toči bo vsako zvonjenje prepozno.

d Iz Št. Jurja ob Juž. žel. V nedeljo 8. avg. se je pri nas ustanovila mlekarska zadruga. Do zdaj je bila mlekarna odsek podružnice c. kr. kmetijske družbe; ker pa nam bo za zidanje mlekarskega poslopja dala podpora država in dežela le pod pogojem, da imamo zadrugo, se je ista ustanovila na izvanrednem občnem zboru kmetijske podružnice. K mlekarski zadrugi je pristopilo do zdaj že nad 90 članov. Po našem zborovanju so hoteli zborovati socijalni demokratje, pa g. Drogenik jim je stopil pošteno na prste. Nepoklicanih hujskačev v Št. Jurju ne potrebujemo.

a X. poročilo Južnoštajerskega hmeljarskega društva v Žaleu dne 11. avgusta o rasti hmelj v Savinski. Po današnjem stanju popolnoma zdrave hmelske rastline soditi, lahko pričakujemo prav lepo in izborno blago, katerega bode morda ena tretjina toliko, kakor v normalnih letih. Število tujih kupcev se vedno množi ter plačujejo za rani hmelj po 3 K za vsak kilogram. Obče obiranje goldinga pričelo se bode prve dni prihodnjega tedna.

Društveno vodstvo.

a Posledice Jurakovega izobraževalnega dela. V Št. Jungerti blizu Galicije je nastal zvečer pretep, tekem katerega sta začela fanta Bartl in Naraks metati kamenje. Posedniškemu sinu Martinu Križanu je kot pest debel kamen zbil 3 zobe. Nesrečnej leži težko ranjen v celjski bolnišnici. V Galiciji „izobrazuje“ kmečke fante v kršč. soc. duhu kaplan Jurak.

a Iz Vranskega. Slovensko pevsko društvo „Vanska Vila“ je praznovala zadnjo nedeljo, dne 8. avgusta t. l. svojo desetletnico, ter priredila v ta namen dobro uspelo veselico na vrtu gostilne „Slovan“ s prijaznim sodelo-

vanjem šentpavelske godbe na lok. Posamezne točke vspeveda je izvajala tako godba, kakor pevsko društvo v popolno zadovoljnost mnogobrojnega občinstva. Naj bo na tem mestu izrečena prav srčna zahvala vsem posetnikom naše veselice, osobito mozirskemu „Sokolu“, braslovškemu, šentjurskim in vsem drugim zunanjim in domačim rodoljubom, ki so nas v tako lepem številu počastili, nadalje slavnostnemu govorniku gospodu abiturjentu Lukmanu za prekrasen, pesniško dovršen govor, vsem gospicam, ki so kakorkoli pripomogle do sijajnega uspeha veselice in nadalje vsem in vsakemu posebej za trud in požrtvovalnost v prid naši prireditvi. S svojo mnogoštevilno udeležbo je domače in znanje občinstvo izkazalo „Vranski Vili“ svoje iskrene simpatije. Torej najlepše zahvale vsem.

a Iz Slov. Bistrice. Izkazalo se je, da je črešnjeviski pot Mihalak sam vzela denar in potem trdil, da ga je nekdo napadel. Mihalaka so vzeli pod ključ. — 3. septembra se vrši tukaj ogledovanje in premiranje goveje živine. — Za načelnika nadzorništva pri okr. bolniški blagajni je izvoljen gosp. Ign. Založnik.

a Umrl je v Kozjem Miha Ho. vat, veleposestnik, ud obč. in okrajnega zastopa ter gostilničar, star 50 let. Pogreb bode jutri. N. v. m. p.!

a Od Sv. Antona v Slov. gor. 11. avg. Prestali smo strašno noč dolgotrajnega bliskanja in gromenja. Iz našega 340 m visokega hriba se je videlo v teku pretekle noči šest požarjev, jeden proti izhodu, dva proti jugu, jeden proti zahodu, dva proti severu. Toče ni bilo.

p Sv. Duh na Ostrem vrhu. Pri nas se v zadnjih desetih letih posestva zelo podražila. Ta draginja je ljudi omamila in vsak je pripravljen prodati. Vzgleidi: Pred 15. leti je kupil nek mož tukaj posestvo za 7000 K, letos pa ga je prodal za 47.000 K. Več posestev se je že prodalo. Ker so vedno isti ljudje pri pogajanju zraven, je gotovo, da je „Südmarka“ zadi. Preti nam toraj velika nevarnost. Sedaj so naprodaj tri posestva; kdor ima veselje do hribov in mladih gozdov, naj se oglasi pri g. Alojziju Majcenu, nadučitelju in posestniku pri Sv. Duhu, pošta Lučane. — Tukajšnja šola se razširi v trirazredno. Razširjanje je dež. šol. svet zapovedal in ne dovolil, kakor so poročali listi. Razširjenje je dovolil že leta 1903. Tudi tukaj je letos velika suša, ker pa se je še-le julija začela, so pridelki na polju zelo lepi. Ako ne bode zdatnega deža, bode za vodo letos slabše ko lani. — Na njivah in travnikih je vse polno podjedov, in tako dobimo drugo leto gotovo mnogo hroščev.

a Iz ormoške okolice. Minuli četrtek si je ogledal namestnik grof Clary občine in vasi Pavlovci, Libanjo, Pušence, Hum in Loperčice do Frankovec. Spremljal ga je tudi deželni glavar grof Attems. Gospoda so povsod pričakovale posebne obč. deputacije, obstoječe iz župana in 2 odbornikov, ter so jima natančno razložile vso velikost škode. Obljubila se je zdatna pomoč. — Sedaj mnogo dežuje. Šolski poduk še traja do konca avgusta.

a Smrtna kosa Umrl je v Gradcu včeraj Henrik grof Attems, 75 let star. Pokojnik je bil dolgoletni predsednik avst. sadjar. društva in je mnogo deloval za povzdigo sadjereje tudi na Štajerskem. Bil je tudi predsednik štaj. društva za povzdigo umetne obrti v Gradcu. Politično je bil konzervativec. — Umrl je v Radgoni knjigar in tiskar Zemljič.

o „Südmark“ priredi tudi letos za svoje namene posebno „loterijo“ in

priporoča svoje srečke. Dobro bi bilo povprašati finančnega ministra eksce-lenco Bilinjskega, ali je tudi letos ta loterija davka prosta?

a Poročila sta se 9. avgusta t. l. g. Fr. Herga, profesor v Sarajevem in Kristina Herga roj. Paar iz Varaždina. Bilo srečno!

Kranjske novice.

o Iz davčne službe. Fin. komisar g. Martin Spindler je premeščen iz Kamnika v Novomesto, fin. koncipist H. Ryschawy od fin. ravnateljstva v Ljubljani k davčn. referatu v Kamnik. Vpokojen je davčni nadoskrbnik v Vipavi Albin pl. Föderansperg.

o V ljubljanskih zaporih se nahajata še vedno brata Premru, večkratna vlomilca in tata, osumljena tudi umorov kočijažev v Trstu. Slednje sta hotela utajiti z alibi-dokazom, ki se jima pa ni posrečil. Sodnija je dobila še druge za oba zločina jako sumljive spise.

o Zlet v Ilirsko Bistrico prirede notranjska sokolska društva v nedeljo 22. t. m. — Priredi se velika ljudska slavnost.

o Na Kranjskem je, kakor poroča „Slovenec“, 1230 društev.

o Zopet nesreča v gorah. Kratko smo včeraj med brzojavkami poročali, da je v triglavskem pogorju v ponedeljek ponesrečil ljubljanski zdravnik dr. Stojc in da si je zlomil obe roki in nogi. Včerajšnja ljubljanska časopisa ne vesta še nič podrobnosti. „Slov. Narod“ poroča, da je ponesrečil dr. Stojc v skalinah Škrlatice, kamor se je napotil z nadučiteljem Petrovčičem. Pri plezanju čez Strmo steno na Suhem plazu je padel 20 m globoko ter si zlomil roki in nogi. Petrovčič je videl, da mu sam ne more pomagati, zato se je napotil v dolino v Kranjsko goro, odkoder je šla takoj rešilna ekspedicija. Težavno bo ponesrečenca spraviti v dolino.

Primorske novice.

o V Gorici so se osnovala tekom enega leta tri narodno-izobraževalna društva. Da jim polena mečejo pod noge Lahi, je umevno, da pa so ti našli zaveznike tudi v slovenskih klerikalcih, je sramotno.

o Veliko javno ljudsko knjižnico osnujejo v Prvačini.

o V Biljah pri Gorici se je ustanovil odsek goriškega Sokola.

Dopisi.

a Od Ksaverija. Veselica, katero je priredila prostovoljna požarna bramba ksaverijanska dne 1. avgusta t. l. o priliki blagoslovljenja svoje društvene zastave, je nepričakovano dobro uspela. Za deževno nočjo od sobote na nedeljo je nastopil krasen dan, toliko lepši, ker je cela vas Radmirje vihrala v narodnih zastavah. Na vaški lipi, po slavnostnih majih, raz večino hiš so visele trobojnice; okrašeni slavoloki, gromenje topičev raz straški hribček je vabilo skupaj občinstvo, katerega se je nabralo gotovo nad poldrugi tisoč. Inteligenca iz vseh bližnjih trgov je bila v prav lepem številu zastopana. Posebno pa je vzbujalo pozornost našega ljudstva do 200 društvenikov požarnih bramb v svojih slikovitih uniformah, naraščaj „Savinskega Sokola“ s svojim srčkanim stopom i nastopom, ljubensko veteransko društvo ter lepe društvene zastave ognjegašev. Izmed teh pa je najbolj vlekla nase oči najmlajša njih sestra ksaverijanska. Zastavo strokovno pripoznano krasno, umetno delo, izvečine lastnorčno — krasita istotako lepa trakova: snežnobeli dar kumice, učiteljice ksaverijanske, gđc. Lize Matko-ve, drugi, trobojnica, dar ksaverijanske deklet ter veliko število (39) spominskih žebeljev.

Ta lepi izid veselice je posebna zasebna zasluga nekaterih, res požrtvovalno delavnih udov našega društva, voditeljev vseh priprav, gg. Ivana Stiglica, nač. namestnika ter načelnika naše pož. brambe Jožefa Terčak-a, ki se ni strašil niti občutnih gmotnih sredstev za javni ugled. Čast, komur čast! Tudi vsem darovalcem lepih dobrih ter zavednim domačinom, ki so z okraševanjem svojih hiš dali celi naši veselici slavnostnejše lice, lepa hvala! S tem, da so povzdignili ugled našega kraja, počastili so v prvi vrsti samega sebe. Naš „največji dobiček“, vzor požrtvovalnosti, pa moramo imenovati našega narodnega mučenika ljubljanskega, Savinčana z Rečice, g. Fr. Štavl-a, ki je obletal hribe in doline našega Savinja, da je pripomogel tudi h gmotnemu uspehu naše veselice. Ta gospod pač zasluži boljše usode, nego mu je sedaj udeljena in bila bi narodna dolžnost, da se ga v njegovih težkih družinsko-financijskih razmerah, posledica žalostnih dogodkov v Ljubljani 20. septembra l. l., vsestransko podpira, vsaj posreduje, če že ne naravnost (NB je g. Fr. Št. tudi družinski oče trojim nedoraslim, nepreskrbljenim otrokom.) Srčna hvala vsem bratskim društvom, veterancem z Ljubnega. Sokoličnem mozirskim, posebno še požarni brambi paški ter sedmorici iz Žalca, deputaciji „Zveze spodnještajerskih slovenskih ognjegaških društev“ pod vodstvom podnačelnika „Zveze“, g. Edvarda Kučec-a, ki se niso strašili dolgega pota ter nas prišli počastiti in pokrepi! Naj bodo prepričani, da nam bodo urice, ki smo jih skupaj preživeli, ostale vedno v dobrem spominu.

Po običajnih pozdravih odkorakali smo ob pol 3. uri popoldne v farno cerkev k popoldanski službi božji, potem se je vršilo blagoslovljenje naše zastave, zabijanje žrebljev, kjer se je v spomin izrekla marsikatera pomembna beseda, ki „velja, da bi se zapomnila“, potem pa prosta veselica. Z običajnim predplesom s podnačelnikom „Zveze“ jo je otvorila naša kumica, gđc. Liza Matko-va. Potem so se vrstili slikoviti prizori na prostem, kakor nastop mozirskih Sokoličev, pečenje prešička na prostem, srečolov, šaljiva licitacija, ples kadirilje, petje narodnih in umetnih pesmi, sviranje godbe itd.

Še-le tihi večer jel je nekatere opominjati, da bo treba misliti na odhod. Krasna mesečna noč! Luna je sijala raz jasno nebo ter bajno lila svoje žarke čez radmirsko polje, obsevajoča pozne goste, ki so se vračali spet na svoj dom. Tam bučno veselje, tu tihi ker po široki ravani. „Cerkvica tam gor sameva, tiho zre v planinski mir“; resnobno s hribčka zroči nazidki cerkvenega mira (mir = murus, zid), oklepajočega „tisto tiho domovanje, kjer mnogi spe nevdramno spanje, kjer kmalu, kmalu dom bo moj in — tvoj“, ti nazidki kot red mrtvaških glav... Vsakdo, ki je bil na tem „mrtvaškem“ — pardon! planinskem plesu (en miniaturni), pa bo rekel, spominjajoč se lepih uric pri acetilenkah in „pri svitu blede lune“ na radminskem polju: „Lepo je bilo!“

Po svetu.

o Roparski napad. V Reki so včeraj trije tolovaji vdrli v „komercialno banko“, ustrelili blagajnika in odnesli krog 80.000 kron denarja. Policija jih je zasledovala in enega, ki je oddal še na ulici 12 strelav, aretirala.

d Solnčarica je zadel nekega domobranskega rezervista iz imotskega kraja v Dalmaciji pri vojaških vajah na Dobrovniku. Nesrečnej je drugi dan umrl.

o V zrakoplovu čez Mont Blanc. V nedeljo se je vzdignil Spelterinijev zrakoplov „Sirius“ v Chamonixu na francoskem ozemlju in je s 3 potniki v višini 5.600 m preplaval najvišjo goro v Evropi. Zrakoplov se je na italjanski strani gladko vsedel na zemljo. Vožnja čez visoke Alpe je nudila neizmerno lepo panoramo.

o Dva vohuna so prišli v Aradu 10. t. m., ko sta hotela fotografirati utrdbe. Videč, da sta opazovana, sta skušala pobegniti, a so ju ujeli. Našli so pri njiju jako kompromitujoče dokumente. Eden je srbski nadporočnik Zdenko Pribečević, drugi pa neki turški častnik.

o Belega mladega zajčka je ustrelil blizu Plzna na Češkem inženir držav. železnice H. Janku.

z Razstava mest Poljskega kraještva. Društvo hišnih posestnikov v Varšavi je stavilo predlog, naj se leta 1911. priredi v Varšavi razstava poljskih mest. Izvoljena je bila odbor, v katerem so zastopani: društva hišnih posestnikov, magistrati, društva zdravnikov in tehnikov. Razstava bo imela 14 oddelkov, v katerih bo razvidno: 1. razvoj mest, 2. fizični pogoji mest, 3. vodstvo in zidanje mest, 4. uprava mest, 5. vodovodi, 6. kanalizacija, 7. razsvetljava, 8. ubožništvo, 9. higijena, 10. verstvo, kultura, šolstvo, 11. ognje-gasništvo, 12. komunikacije, 13. statistika in mestne finance, 14. industrija. Stroški za razstavo so proračunjeni na 250 tisoč rubljev.

d Dvoboj na vasi. V neki vasi bl. Segedina na Ogrskem sta se sprla kmečka fanta Kokatan in Virag zaradi nekega dekleta. Kokatan je pozval svojega nasprotnika na dvoboj z noži. Dečaka sta se slekla do sp. hlač, nato pa sta pričela na gostilniškem dvorišču boj ter se strašno razmesarila. Na koncu je Kokatan zadal Viragu smrtno rano, a bode tudi sam težko okrevati.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Konflikt med Turčijo in Grško.

v Berlin, 12. avg. „Lokalanzeiger“ poroča iz Soluna, da se mladoturški odbor sedaj trudi pomiriti macedonsko prebivalstvo, češ, da je krečansko vprašanje za Turčijo ugodno rešeno. Nevarnost vojne je popolnoma odstranjena.

Važna izjava cesarjeva dne 18. avgusta?

v Praga, 12. avg. Češki listi poročajo, da bode cesar dne 18. avg. ob priliki ministerske gratulacije povdarjal nujnost in potrebo sprovede nad Nemci in Čehi, na kar se bodo takoj storili potrebni koraki za tozadevne konference(?).

Zopet nemiri v Perziji.

d Petrograd, 12. avg. Iz Teherana poročajo, da se je bati novih nemirov v južnih delih perzijske države, kjer različna pastirska plemena nikakor nečejo pripoznati noveha šaha in vlade. Izleti praških Čehov na Dunaj.

d Praga, 12. avg. V svrhu moralne podpore čeških društev na Dunaju so sklenili praški Čehi, da prirede več zletov na Dunaj. Poročila o protičeških demonstracijah na Dunaju, o pripravah za „odbitje“ češkega „napada“ v Vahavo vzbujajo tukaj splošno in trajno razburjenje. Bati se je odgovora.

Različne novice.

o Oltin v Šleziji, 12. avg. — Po uradnem poročilu mejne komisije, je preletel nemški vojni balon s 3 častniki rusko mejo in tam sedel na tla. Častnike je ruska obmejna straža prijel, jim potne liste revidirala, potem pa jih zopet spustila. Poročila, da se je koga vstrelilo, so neresnična.

o Vratislava, 12. avg. Policijski predsednik je v Vratislavi in v celem vratislavskem okrožju razpustil vse socijalistične mladinske organizacije.

Veleizdajski proces v Zagrebu.

117. dan razprave.

Nastič skuša slikati še nekatere trditve zagovornikov kot neresnične. Dr. Popović hoče staviti še nov predlog glede zaslišanja par prič, ki bi izpovedale važne stvari, iz katerih bi bilo vedno bolj jasno, da je Nastič agent provocateur. Predsednik mu ne pusti staviti predloga, vendar pripušča, da stvar pripoveduje. Nato se zasliši priča 18 letni Ljuba Gjorgjevič. Slika — očitno poučen od Nastiča, ki mu je plačal vožnjo iz Sarajeva in ki ga prehranjuje v Zagrebu!! — Ivanovića, ki ga predlagajo zagovorniki za pričo, kot navadnega sleparja. — Dr. Belobrk stavi razne predloge z ozirom na trditve obtožnice, da se je srbska samostalna stranka začela organizirati šele ob nastopu kralja Petra. Razne priče in razni dokumenti naj dokažejo, da se je ustanovila stranka že l. 1881 in da je delala vedno pod geslom: Hrvati in Srbi so en narod z dvema imeni.

Narodni gospodar.

XX. poročilo o stanju 'hmelja v drugih krajih.

o Žatec, dne 6. 8. 1909. Kupčija se je nekoliko oživela. V teku tedna se je prodalo približno 600 bal žateškega hmelja po 60, 70 in 80 K za 50 kg; za izvanredno lepo blago plačalo se je še za nekaj kron več. Povpraševanje vstraja in kupčija je čvrsta in živahna. Stanje nasadov se ni izboljšalo, ne poslabšalo. V dobrih legah so hmeljniki lepi in upati je, da bodo dali polovico lanskega pridelka; hmeljniki v nižavah pa so skoro uničeni. Zelene panoge, katere je oslabela rastlina tu pa tam poglajala, so brez pomena. Tudi danes se še ne da trditi, koliko hmelja se bode v obče pridelalo. Za nadaljno razvijanje cveta v kobule potrebujemo lepo vreme in po preteku osmih dneh se bode lahko govorilo in pisalo o množini letošnjega pridelka. Iz Nemčije prihajajo vedno neugodna poročila, ker je za kako izboljšanje sploh že prepozno. Lepi so nasadi na Poznanjskem, potem v nekaterih legah v Hallertau in blizu Špalta — dasi so tudi v teh okoliših nasadi prav različni — dobri in slabi. Slabi in gotovo uničeni so hmeljniki ob Aischi, na Virtemberskem. Badenskem in v Alzaciji. Nemčija bode pridelala le 1/4 lanske množine. Kakor v Nemčiji, takšno in še slabše je stanje v Belgiji, na

Francoskem in Angleškem, kjer se je črni rosi še pridružila plesnoba. Poročila iz Amerike se ne ujemajo, vendar je gotovo, da je stanje hmeljskih nasadov še precej ugodno. Letos bi se hmelj plačeval po prav visoki ceni, ako bi pivovarji na Češkem ne imeli tolike množine starega hmelja (40.000 centov à 50 kg), s katerim — tako se je izračunilo — bi lahko shajali do začetka marca 1910. Pa tudi po drugih deželah v Avstriji in Nemčiji imajo pivovarne veliko hmelja.

Tržne cene.

11. avgusta.

Kava v Hamburgu: Santos Good Average za september 32' — za december 30'25, za marc 30'25, za maj 30'25. Tendence mirna.

Sladkor. Praga: surovi sladkor prompt K 25'05, nova kampanja K 23'20. Tendence mirna. — Vreme: vroče.

Budimpešta, 11. avg. Pšenica za oktober K 13'59, pšenica za april K 13'79, rž za oktober K 9'89, oves za oktober K 7'49, koruza za avgust K 7'60, koruza za maj K 6'95, ogrščica za avgust K 13'80. Pšenice se malo ponuja, kupčija mala, tendence medla, promet 15.000 m. st. Pšenica v efektivu 5—10 vin. cenejša, oves medel, ostalo mirno. Vreme deževno.

Budimpešta, 10. avgusta. Svinjad: ogrske stare, težke — do — vin., mlade, težke 140 do 142 vin., mlade, srednje 142 do 144 vin., mlade, lahke 143 do 144 vin.; zaloga 29.593 komadov.

Dunajska borza za kmetijske pridelke, 11. avgusta:

Nazadovanje. Pšenica za 10 vin. cenejša, vendar konzuma ni. Rž v ceni nespremenjena. Oves popustil v ceni za 10 vin., koruza za 5 vin.

Cena jajc na dunajskem trgu

dne 10. avgusta 1909.

Jajca v zabojih	à 31 1/2 k po K 2'—
I-ma jajca v sodčkih à 33	" " " 2'—
II-da " " " " à 33 1/2	" " " 2'—
Niž. in gor.-avstrij. à 36	" " " 2'—
I-ma štajerska jajca à 32 1/2	" " " 2'—
II-da " " " " à 33	" " " 2'—
I-ma moravska " " à 33	" " " 2'—
II-da " " " " à 32 1/2	" " " 2'—
Šleska jajca " " à 35	" " " 2'—
Hrvaška jajca " " à 32	" " " 2'—
Slavonska jajca " " à 32 1/2	" " " 2'—

Za zaboj à 1440 kom.:

I-ma bačka jajca	à K 84
I-ma banatska jajca	à " 80
Zgornjeogrška jajca	à " 79
I-ma sedmograška sortirana	à " 80
I-ma " nesortirana	à " 79 1/2
Bosanska jajca	à " 79
I-ma bolgarska jajca	à " 82
II-da " " "	à " —
I-ma srbska " " "	à " —
I-ma gališka jajca sortirana	à " 81
I-ma " nesortirana	à " 79
I-ma ruska " " "	à " —
I-da " " "	à " —
I-ma srednja jajca	à " 74
I-ma mala " " "	à " 68

Vreme: lepo. Tendence: slaba.

Društvene vesti.

v Iz Petrovč. Dne 29. avgusta t. l. se priredi na vrtu g. „Šantlna“ velika veselica. Slavna društva se vlijudno prosijo, naj ne prirejajo na ta dan v bližini veselice. — Več prihodnjic.

Učiteljski koncert. Ob priliki glavne skupščine „Zaveze avstr. jugoslov. učiteljskih društev“ priredi v nedeljo, dne 15. tm. „Zveza slov. štaj. učiteljev in učiteljic“ v Mariboru v Narodnem domu koncert slovensko štajerskega učiteljstva. Vspored: 1. Emil Adamič: Francica. Moški zbor. 2. A. Nedvčed: Pogled v nedolžno oko. Samospev za sopranski glas. Poje gca Šeligo, učiteljica v Rajhenburgu; spremlja gca Marica Pirkmajerjeva, učiteljica v Framu. 3. Jos. Paukner: Kaj če bi veselje. Mešan zbor. 4. S. Vilhar: Na Ozlju gradu. Moški zbor s sopranskim in baritonskim solospевom. 5. L. von Beethoven: Koncert za gosli s spremljevanjem klavirja. Svira g. Fr. Serajnik, učitelj v Središču, spremlja gca Schreinerjeva, učiteljica v Sl. Bistrici. 6. Jos. Paukner: Božja sodba. Moški zbor. Petje vodi „Zvezin“ pevodja g. R. Vrečer, učitelj v Žalcu. Po koncertu prosta zabava in ples. Vstopnice so v predprodaji v trgovini g. Viljema Berdajsa v Mariboru.

Gostilno s koncesijo

se prevzame takoj v večjem kraju, na trgu ali tik farne cerkve, ali pa v kraju, kjer bi bil tudi potreben brivec.

Ponudbe na **F. Majerle, št. Jurij ob južni železnici.** 73 3-3

Vabilo k

glavni skupščini

prostovoljnega gasilnega društva **Sv. Lenart-Hrastnik,**

ki bode

v sredo, dne 18. t. m., ob 10. uri dopoldne v gostilni g. Roša v Hrastniku s sledečim sporedom:

1. Letno poročilo.
2. Pregled in odobrenje od društvenega odbora predloženih računov.
3. Volitev načelnika, njegovega namestnika, enega odbornika, tajnika, blagajnika, orodjarja in vseh šarž.
4. Predlogi.

Alojz Podmenik,

378

t. č. načelnik.

Malo novo hišo

(2 mali stanovanji v pritličju, 2 čedni podstrešni sobi, vrt), ravnokar zgrajeno na svojih stavbiščih v Zavodni **takoj prodam.**

Vinko Kukovec, stavbni podjetnik, Celje

Tiskovine v moderni obliki so dandanes, kakor znano, potreba vsakega podjetja, ki hoče uspešno delovati, kajti tiskovine brez učinka romajo navadno vsled pomanjkanja časa neprečitane v koš. Sleherni, ki to upošteva in deluje dosledno v tem smislu, zamore vsak čas računati na dosežen uspeh, ker se prejemniku vsili nehoti prepričanje, da deluje z vzornim podjetjem, katero se potrudi v vsakem oziru izvršiti naročilo skrajno natančno in z namenu potrebnim učinkom. Zavod, ustrezajoč vsem zahtevam na polju moderne tiskarske tehnike je Zvezna tiskarna v Celju, Schillerjeva cesta št. 3. — Založena z modernimi črkami in okraski, kakor tudi opremljena z brzotisknimi stroji najnovejše konstrukcije in zlagalnimi pristrojji je v položaju v polni meri zadovoljiti svoje cenjene stranke. — Naročila izvršuje točno in solidno. — Cene nizke.

